

V Bruseli 29. 4. 2026
C(2026) 2947 final

OZNÁMENIE KOMISIE

Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci v kontexte krízy na Blízkom východe

OZNÁMENIE KOMISIE

Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci v kontexte krízy na Blízkom východe

1. KRÍZA NA BLÍZKOM VÝCHODE V ROKU 2026 A POTREBA DOČASNÝCH PODPORNÝCH OPATRENÍ ŠTÁTNEJ POMOCI

1.1. Geopolitický kontext

1. Od februára 2026 sa situácia v Iráne a širšom regióne vyostрила. Faktické uzatvorenie Hormuzského prielivu už viedlo k významnému nárastu celosvetových cien ropy, plynu a hnojív. Z globálnej povahy relevantných trhov vyplývajú významné cenové účinky, ktoré zasahujú viaceré odvetvia hospodárstva Európskej únie vo všetkých členských štátoch. Vzhľadom na úzku koreláciu cien elektriny a plynu sú zasiahnuté aj ceny elektriny.
2. Európa je vystavená hospodárskym účinkom krízy. Európska rada vo svojich záveroch prijatých na zasadnutí 19. marca 2026¹ potvrdila, že Európska únia bude naďalej chrániť svoju bezpečnosť a záujmy a spolupracovať s regionálnymi a globálnymi partnermi v boji proti dôsledkom prebiehajúcich nepriateľských akcií. V ten istý deň Európska centrálna banka vydala vyhlásenie o menovej politike², v ktorom potvrdila, že v dôsledku krízy na Blízkom východe je výhľad výrazne neistejší, čo vedie k riziku zvyšovania inflácie v dôsledku vyšších cien energie a k riziku obmedzenia hospodárskeho rastu.
3. Vplyv nedávneho vývoja na Úniu v súvislosti s energetickou bezpečnosťou a cenami energie, dodávateľskými reťazcami a bezpečnosťou jej občanov vyvoláva obavy o stabilitu vnútorného trhu.
4. Únia je svedkom nárastu cien energie a narušenia obchodu zároveň spomaľujú dodávateľské reťazce. Od 27. februára 2026 sú ceny surovej ropy a zemného plynu nestabilné, pričom ceny surovej ropy sa zvýšili o viac než 50 % a ceny zemného plynu o zhruba 85 %, než mierne klesli, zatiaľ čo útoky na energetickú infraštruktúru, najmä na katarské zariadenie Ras Laffan [najväčší terminál skvapalneného zemného plynu (LNG) na svete], viedli k dlhodobej strate vývozných kapacít Kataru v oblasti LNG³. Celkovo je volatilita cien energie veľmi vysoká a vyhliadky trhu zostávajú veľmi neisté, pričom existujú značné riziká ďalšieho zvyšovania cien.
5. Týmto zvyšovaním cien sú obzvlášť zasiahnuté domácnosti v spodných príjmových deciloch – podiel príjmu, ktorý musia vynaložiť na udržanie svojej úrovne spotreby paliva pred konfliktom, je viac ako dvojnásobný v porovnaní s domácnosťami v hornom decile⁴. V tejto súvislosti Komisia konštatuje, že na podporu domácností sa pojem štátnej pomoci vo všeobecnosti nevzťahuje, a členské štáty im preto môžu poskytnúť pomoc, a to aj najzraniteľnejším domácnostiam.

¹ Zasadnutie Európskej rady (19. marca 2026) – závery, EUCO 1/26, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2026-INIT/sk/pdf>.

² Pozri tlačovú konferenciu s prezidentkou ECB Christine Lagardeovou z 19. marca 2026: https://www.ecb.europa.eu/press/press_conference/monetary-policy-statement/2026/html/ecb.is260319~93b1cbad97.sk.html.

³ Pozri napr. <https://www.reuters.com/business/energy/iran-attack-damage-wipes-out-17-qatars-lng-capacity-three-five-years-qatarenergy-2026-03-19/>.

⁴ Pozri <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC146449>.

1.2. Potreba dočasných podporných opatrení štátnej pomoci

6. Z minulých kríz vyplynulo, že kľúčom k obmedzeniu negatívnych geoeconomických dôsledkov pre Úniu sú rýchle opatrenia a cieľná flexibilita. Podobne ako v predchádzajúcich krízach Komisia považuje za potrebné rýchlo reagovať s cieľom zmierniť riziká pre hospodárstvo a zároveň chrániť konkurencieschopnosť a rovnaké podmienky v rámci jednotného trhu.
7. Reakcia na vážne narušenia hospodárstva členských štátov spôsobené pandemiou COVID-19⁵ a ruskou agresiou voči Ukrajine⁶ bola kľúčová pri zmiernení účinkov krízy na podniky a domácnosti v Únii. Toto oznámenie nadväzuje na úspech reakcie Komisie a ponaučenia získané počas týchto kríz.
8. S nástupom novej krízy má Komisia v úmysle podporiť úsilie členských štátov o riešenie aktuálnej hospodárskej neistoty ešte predtým, ako dôjde k vážnemu narušeniu ich hospodárstiev, pričom sa zameria na odvetvia, ktoré sú obzvlášť vystavené vplyvu prudkého nárastu cien energie a možným narušeniam medzinárodného dodávateľského reťazca. Cieľom je uľahčiť reakciu najexponovanejších hospodárskych odvetví cieľnou a dočasnou podporou odolnosti podnikov voči aktuálnej kríze. Vhodným právnym základom na tento účel je článok 107 ods. 3 písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), keďže uvedené ustanovenie umožňuje pomoc na rozvoj konkrétnych hospodárskych odvetví a zároveň ich chráni pred hospodárskym poklesom, ako je pokles spôsobený súčasnou situáciou. Poskytovanie podpory konkrétnym priamo zasiahnutým odvetviam prispeje ku kontinuálnemu rozvoju ich hospodárskych činností v porovnaní s pravdepodobnou kontrafaktuálnou situáciou výrazných narušení.
9. Zároveň by každá forma dočasnej podpory pre podniky, ktoré sú najviac exponované v aktuálnej kríze, mala zachovať stimuly na zníženie dopytu po energii. Takáto podpora by predovšetkým nemala ohroziť úsilie o prechod na využívanie čistej energie. Urýchlenie zavádzania a integrácie obnoviteľných a nízkouhlíkových zdrojov a uskladňovania energie posilňuje odolnosť, znižuje závislosť od dovážaných fosílnych palív a chráni pred prudkým nárastom cien spôsobeným vonkajšími faktormi. Ako sa uvádza v oznámení AccelerateEU⁷, krátkodobé podporné opatrenia nesmú odvádzať pozornosť od dlhodobých cieľov, ktorými sú zvýšenie domácej výroby čistej energie, dosiahnutie dekarbonizovaného a odolného energetického systému v Únii a posilnenie európskej výrobnnej kapacity, aby sa zabránilo vytváraniu nových strategických závislostí. Prostriedky na dosiahnutie týchto cieľov môžu poskytnúť existujúce nástroje štátnej pomoci, ako je napríklad rámec štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle (CISAF)⁸.

⁵ Pozri oznámenie Komisie – Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 ([Ú. v. EÚ C 91I, 20.3.2020, s. 1](#)) v znení zmien.

⁶ Pozri oznámenie Komisie o dočasnom krízovom a prechodnom rámci pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (Ú. v. [EÚ C 101, 17.3.2023, s. 3](#)) v znení zmien a dočasný krízový rámec prijatý 28. októbra 2022 (Ú. v. [EÚ C 426, 9.11.2022, s. 1](#)), ktorý už nahradil predchádzajúci dočasný krízový rámec prijatý 23. marca 2022 (Ú. v. [EÚ C 131 I, 24.3.2022, s. 1](#)) v znení zmien.

⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: AccelerateEU – energetická únia. Cenovo dostupná a bezpečná energia vďaka urýchlénym opatreniam (22.4.2026, COM/2026/370 final).

⁸ Oznámenie Komisie o rámci pre opatrenia štátnej pomoci na podporu Dohody o čistom priemysle (rámec štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle) (Ú. v. EÚ C, C/2025/3602, 4.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3602/oj>).

10. Hnojivá majú zásadný význam pre potravinovú bezpečnosť. Nákupy hnojív predstavujú pre poľnohospodárov jeden z najvyšších vstupných nákladov. Závislosť od dovozu hnojív, ako aj volatilita trhu exponujú poľnohospodárov v Únii osobitným spôsobom.
11. Už vo februári 2026 bol trh s hnojivami pod tlakom v dôsledku zvýšeného dopytu po začiatku jarnej sezóny aplikácie na severnej pologuli. Celkovo boli ceny dusíkatých hnojív v Únii po niekoľkých mesiacoch zvyšovania cien už približne o 29 % vyššie ako bol priemer za rok 2024. V marci 2026 ceny dusíkatých hnojív v Únii v kontexte prebiehajúceho vývoja na Blízkom východe prudko vzrástli a v súčasnosti sú približne o 61 % vyššie ako priemerné ceny za rok 2024. Toto zvýšenie úzko súvisí s vyššími nákladmi na energiu, najmä na plyn, a s neistotou dodávok vzhľadom na silnú závislosť výroby dusíkatých hnojív od zemného plynu.
12. Komisia v oznámení o Akčnom pláne RESourceEU⁹ oznámila akčný plán pre hnojivá, ktorý má byť predložený v druhom štvrtroku 2026. Pre poľnohospodárstvo a potravinovú bezpečnosť je nevyhnutná prístupnosť a cenová dostupnosť hnojív, pričom aby sa predišlo škodlivým strategickým závislostiam, je zásadné podporovať domáce odvetvie výroby hnojív v Únii. V akčnom pláne pre hnojivá bude stanovená vyvážená kombinácia krátkodobých a dlhodobých štrukturálnych opatrení vrátane prípadných regulačných úprav s cieľom podporiť európskych poľnohospodárov aj odvetvie výroby hnojív a urýchliť dekarbonizáciu odvetvia hnojív.
13. Očakáva sa, že iniciatívy akčného plánu pre hnojivá sa zamerajú na tieto ciele: zlepšiť prístupnosť a cenovú dostupnosť hnojív pre poľnohospodárov a potravinársku výrobu; posilniť strategickú autonómiu a odolnosť Únie posilnením domácej výroby, znížením závislosti a urýchlením prechodu na dekarbonizované nízkofosílnu a obehovú hnojivá a posilniť dialóg a dôkazy v danej oblasti politiky v rámci dodávateľských reťazcov hnojív.
14. Popri budúcom akčnom pláne pre hnojivá môže byť na zmiernenie vplyvu krízy potrebná štátna podpora, aby sa zabezpečil rozvoj odvetvia poľnohospodárstva.
15. Poľnohospodárske palivá vykazujú podobný prudký nárast cien. Z interných odhadov útvarov Komisie vyplýva, že vzhľadom na očakávané zvýšenie nákladov na hnojivá a nákladov na palivá kríza pravdepodobne ovplyvní najmä poľnohospodársku prvovýrobu¹⁰.
16. Pri riešení dôsledkov krízy na Blízkom východe môžu členské štáty naďalej vychádzať z pravidiel štátnej pomoci platných pre odvetvie poľnohospodárstva, využívať existujúce možnosti buď prostredníctvom skupinovej výnimky pre pomoc v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2022/2472 (nariadenie o skupinovej výnimke v poľnohospodárstve)¹¹, alebo notifikovaním pomoci Komisii v súlade s platnými

⁹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán RESourceEU – Urýchlenie vykonávania našej stratégie v oblasti kritických surovín s cieľom prispôsobiť sa novej realite. COM(2025) 945.

¹⁰ „Poľnohospodárska prvovýroba“ je výroba výrobkov rastlinnej a živočíšnej výroby uvedených v prílohe I k zmluve bez toho, aby sa vykonal akýkoľvek ďalší úkon meniaci povahu takýchto výrobkov.

¹¹ Nariadenie Komisie (EÚ) 2022/2472 zo 14. decembra 2022, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 327, 21.12.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2472/oj>).

usmerneniami¹². Okrem toho môžu členské štáty poskytovať podporu *de minimis* v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 1408/2013 (nariadenie o pomoci *de minimis* v poľnohospodárstve)¹³.

17. Vzhľadom na prudký nárast cien hnojív a palív spôsobený krízou na Blízkom východe by sa však možnosti poskytovania pomoci stanovené v existujúcich odvetvových pravidlách mali dočasne doplniť o ďalšie možnosti, ktoré by členským štátom umožnili riešiť konkrétne neočakávané, náhle a výrazné zvýšenie nákladov, ktoré predstavuje riziko ukončenia hospodárskej činnosti v celom odvetví poľnohospodárskej prvovýroby. Toto odvetvie je veľmi zraniteľné voči cenovým šokom v oblasti vstupov v dôsledku sezónnych výrobných cyklov, obmedzenej krátkodobej adaptačnej kapacity a vysokých počiatočných nákladov na vstupy v kombinácii s oneskorenou realizáciou príjmov (pri zbere úrody). Ťažkosti pri nákupe hnojív alebo palív by preto mohli mať významný vplyv na celú ročnú výrobu, čo by ohrozilo hospodársku činnosť podnikov pôsobiacich v tomto odvetví. Takéto účinky sa môžu časom šíriť, keďže obmedzenia peňažných tokov oslabujú schopnosť producentov financovať následné výrobné cykly, nehovoriac o schopnosti investovať do energeticky účinnejších výrobných prostriedkov, čím sa v skutočnosti obmedzuje celá trajektória rastu odvetvia. Komisia preto môže spolu s kategóriami pomoci, ktoré sú už pre toto odvetvie k dispozícii, povoliť schémy štátnej pomoci na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, prostredníctvom ktorých členské štáty poskytujú podporu na prekonanie dočasných ťažkostí, ktorým čelia podniky pôsobiace v poľnohospodárskej prvovýrobe v dôsledku narušenia hospodárskej činnosti spojených s krízou na Blízkom východe. V tomto oznámení sa stanovuje, ako bude Komisia posudzovať takéto schémy podpory s cieľom zabezpečiť, aby prispievali k hospodárskemu rozvoju poľnohospodárskeho odvetvia napriek hospodárskemu otrasu spôsobenému prudkým nárastom cien energií a hnojív v dôsledku krízy.

Rybolov a akvakultúra

18. Ceny lodných palív v rybárskych prístavoch v Únii sú nestabilné a v posledných týždňoch kolísali približne okolo 1,0 – 1,3 EUR za liter, čo predstavuje prudký nárast o viac ako 0,4 EUR/l od začiatku krízy na Blízkom východe.
19. Táto úroveň už v súhrne prevyšuje dlhodobú cenu pohonných hmôt rybárskej flotily Únie na prahu rentability. Ak bude táto vysoká úroveň cien palív pretrvávajúť dlhší čas a ak sa náklady neprenesú ďalej cez dodávateľský reťazec prostredníctvom vyšších cien za vylodenie, ziskovosť odvetvia rybolovu v Únii sa v roku 2026 výrazne zníži. Pri takej úrovni cien palív je významne ovplyvnený rozvoj všetkých kategórií flotily a očakáva sa, že značná časť flotily Únie ukončí svoju činnosť, ak ceny palív zostanú na týchto úrovniach alebo sa budú ďalej zvyšovať.
20. Pri riešení dôsledkov krízy na Blízkom východe môžu členské štáty naďalej vychádzať z pravidiel štátnej pomoci platných pre odvetvia rybolovu a akvakultúry a využívať existujúce možnosti buď prostredníctvom skupinovej výnimky pre pomoc v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2022/2473 (nariadenie o skupinovej výnimke v rybárstve)¹⁴, alebo notifikovaním pomoci Komisii v súlade s platnými

¹² Oznámenie Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach (Ú. v. EÚ C 485, 21.12.2022, s. 1).

¹³ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore poľnohospodárstva (Ú. v. EÚ L 352, 24.12.2013, s. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3118/oj>).

¹⁴ Nariadenie Komisie (EÚ) 2022/2473 zo 14. decembra 2022, ktorým sa určité kategórie pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim vo výrobe, v spracovaní a odbyte produktov rybolovu

usmerneniami¹⁵. Okrem toho môžu členské štáty poskytovať podporu *de minimis* v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 717/2014 (nariadenie o pomoci *de minimis* v rybárstve)¹⁶.

21. Vzhľadom na prudký nárast cien lodných palív spôsobený krízou na Blízkom východe by sa však možnosti poskytovania pomoci stanovené v existujúcich odvetvových pravidlách mali dočasne doplniť o ďalšie možnosti, ktoré by umožnili podporiť podniky pôsobiace v prvovýrobe produktov rybolovu a akvakultúry¹⁷ a riešiť konkrétne neočakávané, náhle a výrazné zvýšenie nákladov, ktoré predstavuje riziko ukončenia hospodárskej činnosti v celom odvetví. S cieľom zabezpečiť udržateľné hospodárenie s populáciami rýb a ochranu morských ekosystémov musia rybárske flotily Únie dodržiavať kvóty a iné obmedzenia alebo zákazy rybárskych činností v určitých oblastiach alebo počas určitých období. V dôsledku toho je toto odvetvie obzvlášť zraniteľné voči cenovým šokom v oblasti vstupov. Ťažkosti pri nákupe paliva by mohli spôsobiť odstavenie plavidiel v príslušných obdobiach rybolovu, čo by ovplyvnilo ziskovosť činnosti počas celého roka. Rybári by mohli byť nútení obmedziť svoju činnosť a odložiť investície do energetickej efektívnosti alebo od nich upustiť, čo by v budúcnosti spôsobilo úpadok celého odvetvia. Podobne je prudkým nárastom cien palív ovplyvnená aj akvakultúra. Mnohé segmenty morskej akvakultúry Únie sú v dôsledku používania pomocných/servisných lodí závislé od lodného paliva, ktoré predstavuje významný podiel celkových výdavkov až do výšky 20 % a v niektorých prípadoch až 30 %. Spotreba paliva spojená so segmentmi morskej akvakultúry, s nádržami v mori a pri pobreží, s produkciou slávok a intenzívnymi sladkovodnými systémami je v podstate podobná spotrebe stredne veľkých rybárskych plavidiel z dôvodu intenzívneho používania hydraulických žeriavov na každodenné činnosti, ako je údržba, skladovanie, kŕmenie a zber. Komisia preto môže spolu s kategóriami pomoci, ktoré sú už pre toto odvetvie k dispozícii, povoliť schémy štátnej pomoci na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, prostredníctvom ktorých členské štáty môžu poskytnúť podporu potrebnú na prekonanie dočasných ťažkostí, ktorým čelia podniky pôsobiace v prvovýrobe produktov rybolovu a akvakultúry v dôsledku narušenia trhu spojených s krízou na Blízkom východe. V tomto oznámení sa stanovuje, ako bude Komisia posudzovať takéto schémy podpory s cieľom zabezpečiť, aby prispievali k hospodárskemu rozvoju odvetví rybolovu a akvakultúry napriek hospodárskemu otrasu spôsobenému v týchto konkrétnych odvetviach prudkým nárastom cien energií v dôsledku krízy.

Pozemná doprava

22. Ceny motorovej nafty v Únii sa v marci 2026 zvýšili približne o 21 % v porovnaní s rovnakým mesiacom v roku 2025. Ak bude táto vysoká úroveň cien palív pretrvávať dlhší čas a ak sa náklady neprenesú ďalej v dodávateľskom reťazci, ziskovosť

a akvakultúry vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 327, 21.12.2022, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2473/oj>).

¹⁵ Oznámenie Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci v odvetví rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ C 107, 23.3.2023, s. 1).

¹⁶ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 190, 28.6.2014, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2391/oj>).

¹⁷ „Prvovýroba produktov rybolovu a akvakultúry“ sú všetky operácie súvisiace s rybolovom, chovom alebo pestovaním vodných organizmov, ako aj činnosti prebiehajúce v poľnohospodárskych podnikoch alebo na palube potrebné na prípravu zvierat a alebo rastliny na prvý predaj, vrátane sekania, filetovania alebo mrazenia, a prvý predaj ďalším predajcom alebo spracovateľom.

prevádzkovateľov železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej dopravy, ktorí sú závislí od palív, sa výrazne zníži.

23. Aktuálna kríza zdôrazňuje potrebu urýchliť prechod na udržateľnejšie druhy dopravy. Tento prechod na iné druhy dopravy môžu členské štáty podporiť podľa nedávno prijatého nariadenia Komisie (EÚ) 2026/562 (nariadenie o skupinovej výnimke v odvetví dopravy – TBER)¹⁸ a usmernení pre odvetvia pozemnej a multimodálnej dopravy (LMTG)¹⁹. Konkrétne, podľa nariadenia TBER môžu členské štáty poskytnúť pomoc prevádzkovateľom železničnej a vnútrozemskej vodnej dopravy priamo bez predchádzajúcej notifikácie Komisii až do výšky 60 % externých nákladov ušetrených v porovnaní s cestnou dopravou, vypočítaných v súlade s príručkou Komisie o externých nákladoch na dopravu²⁰. V usmerneniach LMTG sa táto možnosť ďalej rozširuje, pričom sa umožňuje pomoc až do výšky 90 % externých nákladov ušetrených v porovnaní s cestnou dopravou.
24. Hoci je železničná doprava menej vystavená cenovým šokom v oblasti ropy a plynu vzhľadom na svoju energetickú efektívnosť a vysoký výskyt elektrifikácie (80 % železničnej dopravy v Únii sa uskutočňuje na elektrifikovaných tratiach), súčasné prudké nárasty cien energie môžu mať vplyv aj na prevádzkovateľov železničnej dopravy²¹, najmä v segmente železničnej nákladnej dopravy, ktorý nemá rovnakú úroveň elektrifikácie vo všetkých členských štátoch.
25. Služby vnútrozemskej vodnej dopravy sú nevyhnutné na zníženie preťaženia ciest, zníženie emisií z dopravy a zabezpečenie prechodu na iné druhy dopravy. Náhle zvýšenie cien palív v dôsledku krízy na Blízkom východe spôsobilo mimoriadnu, náhlu a neočakávanú záťaž pre prevádzkovateľov vnútrozemskej vodnej dopravy, z ktorých väčšinu tvoria malé a stredné podniky²².
26. Marža prevádzkovateľov cestnej dopravy je často približne 2 – 3 % a odhaduje sa, že zvýšenie ceny paliva by v niektorých členských štátoch mohlo predstavovať viac ako 7 % zvýšenie prevádzkových nákladov, keďže palivo predstavuje približne 30 % prevádzkových nákladov prevádzkovateľov nákladnej dopravy a 20 % nákladov prevádzkovateľov osobnej cestnej dopravy.
27. Takáto úroveň cien palív by preto priviedla viacerých prevádzkovateľov do stratovej pozície, čo by mohlo viesť k narušeniu dodávateľských reťazcov a dopravnej prepojenosti v celej Únii.

¹⁸ Nariadenie Komisie (EÚ) 2026/562 zo 16. marca 2026, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví železničnej, vnútrozemskej vodnej a multimodálnej dopravy vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 93, 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L, 2026/562, 30.3.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2026/562/oj>).

¹⁹ Oznámenie Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci v odvetví pozemnej a multimodálnej dopravy (Ú. v. EÚ C, 2026/1656, 30.3.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/1656/oj>).

²⁰ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre mobilitu a dopravu, Essen, H., Fiorello, D., El Beyrouty, K. a i., *Handbook on the external costs of transport* (Príručka o externých nákladoch na dopravu) – verzia 2019 – 1.1, Úrad pre publikácie, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/51388>.

²¹ Niektoré členské štáty sú naďalej výnimkou a v železničnej doprave sú vysoko závislé od ropy, ako napríklad Írsko (100 % závislé od ropy), Estónsko (92,7 %) a Litva (91,2 %). Mnohé ďalšie krajiny vrátane Talianska (3 % závislosť od ropy), Švédska (7,1 %) a Luxemburska (15,2 %) sú však podstatne menej vystavené volatilitě cien fosílnych palív.

²² Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. septembra 2021 o smerovaní k perspektívnej vnútrozemskej vodnej doprave v Európe (2021/2015(INI)), Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 7. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1764149188191&uri=CELEX%3A52021IP0367>. V Nemecku v roku 2017 predstavoval podiel podnikov vnútrozemskej vodnej dopravy, ktoré zamestnávali až deväť osôb, 82 %.

28. S cieľom zmierniť negatívne vplyvy krízy na Blízkom východe môžu členské štáty naďalej vychádzať z pravidiel štátnej pomoci týkajúcich sa služieb všeobecného hospodárskeho záujmu stanovených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007²³, pokiaľ ide o železničnú a cestnú osobnú dopravu, a v usmernení pre odvetvia pozemnej a multimodálnej dopravy, pokiaľ ide o služby všeobecného hospodárskeho záujmu v železničnej nákladnej doprave, s cieľom zabezpečiť základné služby, najmä na menej komerčne životaschopných trasách. V oblasti cestnej dopravy by tieto verejné služby mohli zahŕňať služby zamerané na zabezpečenie základných potrieb dopravnej prepojenosti na miestnej aj regionálnej úrovni, ako aj na zaistenie bezpečnosti dodávok základného tovaru (napr. potravín, liekov, zdravotníckeho vybavenia). Okrem toho môžu členské štáty poskytovať podporu *de minimis* v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2023/2831²⁴ (všeobecné nariadenie o pomoci *de minimis*).
29. Vzhľadom na prudký nárast cien palív spôsobený krízou na Blízkom východe by sa však možnosti poskytovania pomoci stanovené v existujúcich odvetvových pravidlách mali dočasne doplniť o ďalšie možnosti, ktoré by členským štátom umožnili riešiť konkrétne neočakávané, náhle a výrazné zvýšenie nákladov, ktoré predstavuje riziko vedúce k ukončeniu hospodárskej činnosti v celom odvetví pozemnej dopravy, ako aj chrániť a obnoviť dopravnú prepojenosť pre občanov a podniky Európskej únie a zachovať integritu a riadne fungovanie dodávateľských reťazcov. Prudký nárast cien palív má negatívny vplyv na odvetvie železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej dopravy tým, že odhaľuje a zosilňuje ich východiskovú zraniteľnosť, konkrétne závislosť od motorovej nafty a nízke marže. Prudký a trvalý nárast nákladov na palivo nielenže spôsobuje krátkodobé finančné ťažkosti, ale môže viesť aj k trvalému zníženiu kapacít, k odchodom z trhu a ku konsolidácii, čo oslabuje hospodársku súťaž a odolnosť. Obmedzený prenos nákladov a znížený dopyt zároveň ďalej narúšajú ziskovosť, čo predstavuje riziko, že sa veľkosť a dynamika odvetvia, ako aj potrebné investície do energetickej efektívnosti, upravia smerom nadol. Komisia preto môže spolu s kategóriami pomoci, ktoré sú už pre tieto odvetvia k dispozícii podľa článku 93 ZFEÚ, povoliť schémy štátnej pomoci na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, prostredníctvom ktorých členské štáty môžu poskytovať dočasnú podporu podnikom pôsobiacim v odvetviach železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej dopravy v súvislosti s narušeniami trhu spojenými s krízou na Blízkom východe. V tomto oznámení sa stanovuje, ako bude Komisia posudzovať takéto schémy podpory s cieľom zabezpečiť, aby prispievali k hospodárskemu rozvoju týchto odvetví napriek hospodárskemu otrasu spôsobenému prudkým nárastom cien energií v dôsledku krízy bez toho, aby negatívne ovplyvnili podmienky obchodu v rozsahu, ktorý by bol v rozpore so spoločným záujmom.

Námorná doprava

30. Služby námornej dopravy sú nevyhnutné pre územnú kontinuitu niektorých členských štátov, najmä na zabezpečenie dodávok tovaru a mobility občanov. Najmä

²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70 (Ú. v. EÚ L 315, 3.12.2007, s. 1).

²⁴ Nariadenie Komisie (EÚ) 2023/2831 z 13. decembra 2023 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* (Ú. v. EÚ L, 2023/2831, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>).

príbrežná námorná doprava v rámci EÚ²⁵ je nevyhnutná na zníženie preťaženia ciest, zníženie emisií z dopravy a zabezpečenie efektívnej a odolnej prepojenosti v rámci členských štátov a medzi regiónmi Európskej únie.

31. Náhle zvýšenie cien palív v dôsledku krízy na Blízkom východe spôsobilo výnimočnú, náhlu a neočakávanú záťaž pre činnosti v tomto odvetví, čím ohrozilo kontinuitu a hospodársku životaschopnosť týchto základných služieb námornej dopravnej prepojenosti.
32. Vplyv krízy je obzvlášť akútny na trasách, ktoré sú nevyhnutné pre územnú súdržnosť a dostupnosť, najmä na tých, ktoré spájajú pevninské a závislé územia, ako aj pri medziostrovných službách výslovne označených ako strategické alebo vo verejnom záujme. Narušenia na týchto trasách by znamenali riziko straty dopravnej prepojenosti, a to aj pre cestujúcich, základný náklad roll-on/roll-off a ostrovné hospodárstva.
33. S cieľom zmierniť negatívne vplyvy krízy na Blízkom východe môžu členské štáty naďalej vychádzať z pravidiel štátnej pomoci platných pre odvetvie námornej dopravy, využívať existujúce možnosti, ktoré ponúka nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách – GBER)²⁶, alebo notifikovať pomoc Komisii v súlade s platnými usmerneniami²⁷. Okrem toho môžu členské štáty poskytovať podporu *de minimis* v súlade so všeobecným nariadením o pomoci *de minimis* a v prípade potreby využívať dostupné nástroje týkajúce sa služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.
34. Vzhľadom na prudký nárast cien palív spôsobený krízou na Blízkom východe by sa však možnosti poskytovania pomoci stanovené v existujúcich odvetvových pravidlách mali dočasne doplniť o ďalšie možnosti, ktoré by členským štátom umožnili riešiť konkrétne neočakávané, náhle a výrazné zvýšenie nákladov, ktoré predstavuje riziko ukončenia hospodárskej činnosti vykonávanej podnikmi pôsobiacimi v odvetví príbrežnej námornej dopravy v rámci EÚ, ako aj chrániť a obnoviť dopravnú prepojenosť pre občanov a podniky Európskej únie a zachovať integritu a riadne fungovanie dodávateľských reťazcov. Prudký nárast cien palív má na odvetvie námornej dopravy negatívny štrukturálny vplyv. Trvalý nárast cien palív významne ovplyvňuje ekonomické výpočty prevádzkovateľov v tomto odvetví. To vytvára tlak najmä na menších prevádzkovateľov príbrežnej námornej dopravy, čo vedie k riziku odchodu z trhu a zvýšenej koncentrácii. Vyššie náklady na dopravu môžu zároveň zmeniť modely dopytu a oslabiť určité trasy, čo má škodlivé účinky na iné hospodárske subjekty závislé od takýchto spojení. Celkovo môže kríza viesť k štrukturálnym zmenám spôsobom, ktorý zvyšuje náklady, vytvára prekážky vstupu na trh a v konečnom dôsledku môže znížiť hospodársku súťaž a odolnosť v niektorých častiach odvetvia. Komisia preto môže spolu s kategóriami pomoci, ktoré sú už pre toto odvetvie k dispozícii, povoliť schémy štátnej pomoci na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, prostredníctvom ktorých členské štáty môžu poskytovať dočasnú podporu na prekonanie dočasných ťažkostí, ktorým čelia podniky poskytujúce služby príbrežnej námornej dopravy v rámci EÚ v dôsledku narušení

²⁵ Príbrežná námorná doprava v rámci EÚ je preprava nákladu a cestujúcich po mori medzi prístavmi nachádzajúcimi sa v geografických vodách jedného alebo viacerých členských štátov vrátane obsluhy najvzdialenejších regiónov.

²⁶ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26.6.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>).

²⁷ Oznámenie Komisie o usmerneniach Spoločenstva týkajúcich sa štátnej pomoci pre námornú dopravu (Ú. v. EÚ C 13, 17.1.2004, s. 3).

trhu spojených s krízou na Blízkom východe. V tomto oznámení sa stanovuje, ako bude Komisia posudzovať takéto schémy podpory s cieľom zabezpečiť, aby prispievali k hospodárskemu rozvoju služieb príbrežnej námornej dopravy v rámci EÚ napriek hospodárskemu otrasu spôsobenému v tomto konkrétnom odvetví prudkým nárastom cien energií.

Letectvo

35. Náklady na palivo predstavujú podstatnú zložku prevádzkových nákladov leteckých spoločností. Od začiatku krízy na Blízkom východe koncom februára 2026 sa ceny leteckého paliva, ktoré je rafinovaným produktom získaným zo surovej ropy, zvýšili.
36. Mnohé letecké spoločnosti Európskej únie používajú stratégie zaistenia paliva na zmiernenie expozície krátkodobým cenovým výkyvom. Takéto mechanizmy však môžu poskytovať len dočasnú ochranu. Zmluvy o zaistení paliva sú vo svojej podstate časovo a objemovo obmedzené a keď ich platnosť uplynie, letecké spoločnosti by mohli byť postupne vystavené prevládajúcim trhovým cenám. V dôsledku toho trvalé zvyšovanie cien leteckého paliva pravdepodobne povedie k vyšším prevádzkovým nákladom napriek existujúcim zaist'ovacím dohodám.
37. Komisia sa domnieva, že ak môžu byť letové trasy, ktoré sú nevyhnutne dôležité pre prepojenosť, ohrozené v dôsledku výnimočných vplyvov, členské štáty môžu zriadiť núdzové verejné služby na zachovanie takýchto trás v súlade s podmienkami stanovenými v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008²⁸. Členské štáty môžu bez toho, aby to predtým oznámili Komisii, poskytnúť leteckým spoločnostiam náhradu za poskytovanie služieb leteckej dopravy na leteckých spojeniach, v prípade ktorých priemerná ročná preprava počas dvoch účtovných rokov predchádzajúcich roku, v ktorom bola služba vo verejnom záujme zadaná, nepresiahla 300 000 cestujúcich, za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v rozhodnutí Komisie (EÚ) 2025/2630²⁹.
38. Členské štáty môžu poskytovať aj sociálnu pomoc v súvislosti so zvýšením cien leteniek pre osoby závislé od leteckých trás pre ich potreby v oblasti prepojenosti. Sociálna pomoc na prepravu osôb s pobytom vo vzdialených regiónoch sa nemusí notifikovať Komisii, ak spĺňa podmienky stanovené v článku 51 všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách. Pomoc sa poskytuje bez diskriminácie na základe totožnosti leteckej spoločnosti alebo druhu poskytovanej služby. Intenzita pomoci môže dosiahnuť až 100 % ceny spätočného cestovného lístka do vzdialeného regiónu alebo z neho vrátane všetkých daní a poplatkov, ktoré dopravca účtuje spotrebiteľovi.
39. Vzhľadom na uvedené možnosti sa Komisia domnieva, že existujúce pravidlá v odvetví leteckej dopravy sú dostatočné na riešenie súčasnej situácie.

Vplyv na ceny energie

²⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 293, 31.10.2008, s. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj>).

²⁹ Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2025/2630 zo 16. decembra 2025 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 2025/2630, 19.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/2630/oj>).

40. Komisia konštatuje, že ceny energie sú priamo ovplyvnené faktickým uzavretím Hormuzského prielivu Iránom. Európske hospodárstvo je stále zraniteľné vzhľadom na svoju závislosť od dovážaných fosílnych palív.
41. Energetická transformácia zostáva najúčinnnejšou stratégiou na dosiahnutie strategickej autonómie Európy, posilnenie odolnosti, štrukturálne zníženie cien energie a zabezpečenie čistej, bohatej a domácej energie potrebnej na poháňanie hospodárstva budúcnosti. Nedávny prudký nárast cien energie si však vyžaduje ciele riešenia na zabezpečenie cenovo dostupnej a prístupnej energie, pričom sa zohľadní technologická neutralita a osobitná situácia členských štátov.
42. Pokiaľ ide o ceny elektriny, príslušné možnosti podpory už existujú v rámci štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle (CISAF). Výrazné prudké nárasty cien, ktoré prekračujú cenové úrovne pozorované v čase prijatia rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle, však odôvodňujú ďalšie úpravy kalibrácie. Komisia preto považuje za potrebné umožniť ďalšiu flexibilitu vzhľadom na významné prudké nárasty cien veľkoobchodnej elektriny. Vzhľadom na súčasnú situáciu a dočasný charakter úprav je odôvodnené umožniť vyššiu úroveň podpory a zároveň minimalizovať administratívnu záťaž.
43. Komisia okrem toho pripomína, že odvetvie alebo pododvetvie, ktoré nie je zahrnuté do zoznamu uvedeného v bode 116 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle, ale spĺňa príslušné kritériá oprávnenosti, sa môže stať oprávneným podľa postupu uvedeného v bode 117 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle.
44. Členské štáty môžu zväziť dočasné zníženie spotrebných daní z palív v súlade so smernicou Rady 2003/96/ES (smernica o zdaňovaní energie)³⁰. Komisia pripomína, že schémy pomoci vo forme zníženia daní podľa smernice o zdaňovaní energie sú v zásade oslobodené od notifikačnej povinnosti na základe článku 44 všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách. Článok 19 smernice o zdaňovaní energie ďalej zahŕňa možnosť stanoviť sadzby spotrebnej dane pod týmito minimálnymi sadzbami z osobitných politických dôvodov.
45. Členské štáty môžu zväziť aj prechodné opatrenia na zmiernenie vplyvu vysokých cien plynu na výrobu elektriny. Ak členské štáty plánujú dotovať náklady na palivo pri výrobe elektriny spaľovaním plynu, bude si to vyžadovať individuálne posúdenie. Takáto pomoc sa bude posudzovať okrem iného so zreteľom na nízku závažnosť jej účinkov na skutočné prevádzkové náklady a riziká výrobcov a jej účinnosť pri zabezpečovaní všeobecného zníženia cien elektriny pre všetkých spotrebiteľov. Za takýchto okolností a bez toho, aby bol dotknutý uvedený právny základ, Komisia zväzi najmä to, či podporné opatrenia spĺňajú tieto podmienky:
 - a) sú jasne vymedzené a časovo obmedzené;
 - b) sú navrhnuté tak, aby zabránili narušeniam vnútorného trhu a zabezpečili, že nebudú mať vplyv na hodnotové poradie a nebudú obmedzovať cezhraničný obchod ani toky elektriny;
 - c) zachovávajú dlhodobé investičné signály pre čistú energiu;
 - d) kompenzujú len určité zvýšenie nákladov na plyn a nepokrývajú náklady na dodržiavanie predpisov systému EÚ na obchodovanie s emisiami

³⁰ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

(ETS)³¹, ani nepoužívajú ceny ETS ako zástupný údaj na určenie kompenzácie, čím sa zachovávajú povinnosti a stimuly ETS;

- e) dotácia na plyn alebo cenový strop sa postupne približuje k trhovým cenám, aby sa zabránilo kaskádovému efektu na konci opatrenia;
- f) zahrňajú záruky na zabezpečenie úplného prenosu výhod na konečných spotrebiteľov, pričom sa vyhýbajú neprímeranej regulácii veľkoobchodnej ceny;
- g) ak sa členský štát rozhodne účtovať náklady na opatrenie (alebo jeho časť) spotrebiteľom, k jeho financovaniu by mali prispieť len spotrebiteľia, ktorí majú z opatrenia prospech.

1.3. Posudzovanie dočasnej cielenej podpory pre podniky zasiahnuté krízou

46. V tomto oznámení sa stanovujú kritériá, na základe ktorých bude Komisia posudzovať mimoriadnu podporu spojenú s krízou na Blízkom východe v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ. Na tomto základe môže Komisia za zlučiteľnú s vnútorným trhom považovať štátnu pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí (pozitívna podmienka) za predpokladu, že táto pomoc nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom (negatívna podmienka).

Pozitívna podmienka

47. Pomoc poskytnutá podľa oddielu 2 tohto oznámenia uľahčuje rozvoj hospodárskych činností v dotknutých odvetviach posilnením podnikov, ktoré čelia akútnym prudkým nárastom cien hlavných nákladových faktorov, a zachovaním kontinuity ich obchodných činností, pričom im umožňuje prispôsobiť svoju podnikateľskú činnosť novej situácii na trhu, zatiaľ čo sa naďalej usilujú o prechod na používanie čistej energie.
48. Štátna pomoc je podľa tohto oznámenia povolená len vtedy, ak má stimulačný účinok, čo znamená, že vedie k zmene správania príjemcu tým, že mu umožňuje zachovať kontinuitu jeho obchodných činností, ku ktorej by sa bez pomoci neuchýlil alebo by ju vykonal v obmedzenej miere či iným spôsobom. Keďže pomoc podľa tohto oznámenia je zameraná na dočasnú podporu pre podniky v najexponovanejších odvetviach, ktoré sú preto obzvlášť zasiahnuté prudkým nárastom cien, sa Komisia domnieva, že takáto pomoc má stimulačný účinok, keďže možno predpokladať, že podporovaná hospodárska činnosť by bola bez tejto pomoci nižšia (z hľadiska produkcie, kapacity, kvality, rozmanitosti atď.), a to buď okamžite, alebo v primeranom časovom rámci.
49. Opatrenia štátnej pomoci, ktoré samé osebe, podmienkami s nimi spojenými alebo spôsobom ich financovania predstavujú nevyhnutne porušenie práva Únie vrátane medzinárodných záväzkov Únie, nemožno vyhlásiť za zlučiteľné s vnútorným trhom.

Negatívna podmienka

50. Pokiaľ ide o druhú (negatívnu) podmienku v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, a to zabezpečiť, aby pomoc nepriaznivo neovplyvnila podmienky obchodu

³¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom, Komisia posudzuje nevyhnutnosť, vhodnosť a primeranosť pomoci, overuje, či sa predchádza neprímeraným negatívnym účinkom na hospodársku súťaž a obchod a či sú splnené podmienky monitorovania a podávania správ uvedené v oddiele 4 tohto oznámenia.

51. Každá pomoc musí byť nevyhnutná, čo znamená, že musí byť zameraná na situáciu, keď môže priniesť podstatné zlepšenie, ktoré samotný trh nedokáže dosiahnuť. Mimoriadne opatrenia poskytnuté podľa tohto oznámenia uľahčujú prispôsobenie sa kríze založené na pravidlách zabezpečením podpory likvidity pre dotknuté podniky. To zase prispieva k zachovaniu kontinuity hospodárskej činnosti a k predchádzaniu narušeniam podmienok dodávok, ktoré by inak mohli mať nepriaznivé účinky na nadväzujúce trhy, a to aj prostredníctvom zvýšených cenových tlakov na zákazníkov.
52. Opatrenia sú potrebné a zamerané na riešenie situácie, keď môžu priniesť podstatné zlepšenie, ktoré samotný trh nedokáže dosiahnuť. V dôsledku krízy na Blízkom východe môžu podniky, ktoré sú vo veľkej miere závislé od zasiahnutých zdrojov vstupov, v skutočnosti utrieť priame či nepriame hospodárske straty, keď za príslušné vstupy platia nepredvídané vysoké ceny, pričom zároveň nie sú schopné preniesť náklady na zákazníka. To môže viesť k obmedzeniam likvidity a odôvodniť zásah štátu. Pomoc je preto zameraná na zmiernenie takých obmedzení likvidity, ktoré ovplyvňujú rozvoj príslušných hospodárskych činností vzhľadom na krízu.
53. Pomoc sa považuje za vhodnú, ak je adekvátnym politickým nástrojom na uľahčenie rozvoja príslušnej hospodárskej činnosti v situácii nastávajúcej krízy. Opatrenia vo formách podrobne opísaných v tomto oznámení sú vhodným politickým nástrojom pre spoločnosti, ktoré si vyžadujú podporu, pretože ju poskytujú včas, čo podnikom umožní odolať nárastom cien energie bez narušenia podmienok dodávok.
54. Pomoc sa považuje za primeranú, ak sa výška pomoci na jedného príjemcu obmedzuje na minimum nevyhnutné na vykonávanie podporovanej činnosti. Opatrenia poskytnuté podľa tohto oznámenia sú primerané a obmedzené z hľadiska času a výšky na minimum potrebné na dosiahnutie cieľa zmierniť negatívne účinky krízy na Blízkom východe a zachovať kontinuitu obchodných činností príslušných podnikov. Komisia sa domnieva, že pomoc obmedzená na základe kritérií stanovených v tomto oznámení je primeraná, pretože nebude nadmerne kompenzovať zvýšené náklady. Keď členské štáty poskytujú pomoc na základe zjednodušeného prístupu, prvky stanovené v tomto oznámení vrátane možnosti identifikovať príslušné zástupné údaje zabezpečujú, že pomoc bude primeraná a bude odzrkadľovať príslušnú činnosť, pričom administratívna záťaž bude obmedzená. Opatrenia oznámené Komisii podľa tohto oznámenia majú za cieľ reagovať na skutočné potreby súvisiace s krízou na Blízkom východe a sú obmedzené na odvetvia, ktoré sú kríze najviac vystavené.
55. Ak sa členské štáty rozhodnú poskytnúť pomoc vo forme záruk alebo úverov, ktoré sa poskytujú prostredníctvom úverových inštitúcií a ďalších finančných inštitúcií v úlohe finančných sprostredkovateľov, a s cieľom zabezpečiť, aby sa poskytnutá pomoc v čo najväčšej možnej miere preniesla priamo³² na konečných príjemcov, musia sa dodržať tieto podmienky:

³² Pomoc, ktorú členské štáty poskytujú podľa tohto oznámenia podnikom a ktorá sa poskytuje prostredníctvom úverových inštitúcií v úlohe finančných sprostredkovateľov, musí prinášať prospech priamo daným podnikom. Môže však predstavovať nepriamu výhodu pre finančných sprostredkovateľov. Podľa ochranných opatrení stanovených v bode 0 písm. a) a b) však cieľom takýchto nepriamych výhod nie je zachovať ani obnoviť životaschopnosť, likviditu či platobnú schopnosť úverových inštitúcií. V dôsledku toho by takáto pomoc nepredstavovala mimoriadnu

- a) ak sa záruky poskytujú úverovým inštitúciám a ďalším finančným inštitúciám v úlohe finančných sprostredkovateľov, títo finanční sprostredkovatelia by mali v najväčšom možnom rozsahu postúpiť výhody vyplývajúce z verejných záruk na konečných príjemcov. Finančný sprostredkovateľ musí byť schopný preukázať, že používa mechanizmus, ktorý zaisťuje, aby boli výhody v čo najväčšom možnom rozsahu postúpené na konečných príjemcov vo forme vyšších objemov financovania, rizikovejších portfólií, menších požiadaviek na kolaterál, nižších poplatkov za záruku alebo nižších úrokových sadzieb, než by to bolo bez takýchto verejných záruk;
- b) ak sa úvery poskytujú úverovým inštitúciám a ďalším finančným inštitúciám v úlohe finančných sprostredkovateľov, títo finanční sprostredkovatelia by mali v najväčšom možnom rozsahu postúpiť výhody vyplývajúce z dotovaných úrokových sadzieb na úvery na konečných príjemcov. Finančný sprostredkovateľ musí byť schopný preukázať, že používa mechanizmus, ktorý zaisťuje, aby boli výhody v najväčšom možnom rozsahu postúpené na konečných príjemcov bez toho, aby udelenie dotovaných úverov podľa tohto oznámenia bolo podmienené refinancovaním existujúcich úverov.
56. Podľa tohto oznámenia by sa malo pri posudzovaní pomoci v prospech príjemcu, voči ktorému sa nárokuje vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia Komisie, ktorým bola pomoc vyhlásená za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom, zohľadniť ako zásadný faktor pri posudzovaní zlučiteľnosti novej pomoci nesplnenie povinnosti vrátiť neoprávnenú pomoc³³. V súlade s tým Komisia nemôže vyhlásiť za zlučiteľné schémy pomoci, ktoré výslovne nevylučujú vyplatenie individuálnej pomoci podniku, voči ktorému sa nárokuje vrátenie pomoci poskytnutej na základe predchádzajúceho rozhodnutia Komisie, ktorým sa pomoc poskytnutá tým istým členským štátom vyhlasuje za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom.
57. V záujme zníženia negatívnych účinkov zabezpečením prístupu konkurentov k relevantným informáciám o podporovaných činnostiach budú musieť členské štáty zabezpečiť monitorovanie a podávanie správ v súlade s oddielom 4.
58. Ako posledný krok v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ musí Komisia porovnať negatívne účinky opatrenia pomoci na hospodársku súťaž a obchodné podmienky a pozitívne účinky plánovanej pomoci na podporované hospodárske činnosti. Cieľom opatrení v rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia je riešiť veľmi výnimočnú situáciu spôsobenú medzinárodnou krízou. Opatreniami sa zabezpečia pozitívne účinky na podporovaných príjemcov a ich príslušné hospodárske činnosti v porovnaní s tým, čo by sa stalo bez pomoci. Opatrenia sú potrebné najmä na to, aby príjemcovia mohli odolať svojim nákladom na energiu a prekonať tak súčasné

verejnú finančnú podporu podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 190, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>), alebo podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 806/2014 z 15. júla 2014, ktorým sa stanovujú jednotné pravidlá a jednotný postup riešenia krízových situácií úverových inštitúcií a určitých investičných spoločností v rámci jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií a jednotného fondu na riešenie krízových situácií (Ú. v. EÚ L 225, 30.7.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/806/oj>), a neposudzovala by sa podľa pravidiel štátnej pomoci platných pre bankový sektor.

³³ Pozri rozsudok Súdneho dvora z 15. mája 1997, Textilwerke Deggendorf GmbH/Komisia, vec C-355/95 P, ECLI:EU:C:1997:241, bod 25.

obdobie prudkého nárastu cien bez toho, aby sa narušili trhy, na ktorých pôsobia, čím sa zabezpečí ďalší vývoj trhov. Negatívne účinky sú obmedzené na nevyhnutné minimum. Opatrenia sú navrhnuté tak, aby boli obmedzené z hľadiska času a výšky a poskytovali systém, ktorým sa zabezpečí korelácia medzi výškou pomoci a výnimočnými cenovými úrovňami. Ak budú opatrenia v rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia v súlade so všetkými podmienkami uvedenými v uplatniteľných oddieloch, Komisia skonštatuje, že pozitívne účinky plánovanej pomoci prevažujú nad negatívnymi účinkami na hospodársku súťaž a podmienky obchodu.

59. Opatrenia štátnej pomoci v rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia sa môžu navzájom kumulovať v súlade s požiadavkami uvedenými v osobitných oddieloch tohto oznámenia. Opatrenia štátnej pomoci v rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia sa môžu kumulovať s pomocou podľa nariadení o pomoci *de minimis*³⁴ alebo s pomocou podľa nariadení o skupinových výnimkách³⁵ za predpokladu, že budú dodržané ustanovenia a pravidlá kumulácie stanovené v uvedených nariadeniach.

2. DOČASNÉ OPATRENIA ŠTÁTNEJ POMOCI

2.1. Dočasná podpora cien pre podniky pôsobiace v poľnohospodárskej prvovýrobe alebo prvovýrobe produktov rybolovu a akvakultúry

60. Na základe úvah uvedených v oddiele 1 môžu byť počas súčasnej krízy vhodným, potrebným a cieleným riešením dočasné obmedzené sumy pomoci podnikom pôsobiacim v poľnohospodárskej prvovýrobe alebo prvovýrobe produktov rybolovu a akvakultúry, ktoré sú zasiahnuté priamymi alebo nepriamymi účinkami krízy na Blízkom východe. Komisia sa domnieva, že podniky, ktoré pôsobia v týchto odvetviach, sú zasiahnuté krízou na Blízkom východe a dočasná podpora by mohla zmierniť dôsledky mimoriadne prudkého nárastu cien paliva a hnojív spôsobeného uvedenou krízou.
61. Komisia bude takúto štátnu pomoc považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ak budú splnené všetky tieto podmienky:
- a) pomoc sa poskytuje na základe schémy s odhadovaným rozpočtom;
 - b) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2026³⁶;
 - c) pomoc sa môže poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových³⁷ a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú záruky, úvery a vlastné imanie, za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresiahne uplatniteľnú intenzitu pomoci a stropy pomoci. Všetky použité číselné údaje musia byť v hrubom vyjadrení, to znamená pred akýmkoľvek zdanením alebo pred zrážkou ďalších poplatkov;
 - d) pomoc pokrýva len časť dodatočných nákladov na palivo, ktoré sú dôsledkom vývoja na trhu priamo ovplyvneného krízou na Blízkom východe, do výšky 70

³⁴ Nariadenie (EÚ) 2023/2831, nariadenie (EÚ) č. 1408/2013 a nariadenie (EÚ) č. 717/2014.

³⁵ Nariadenie (EÚ) č. 651/2014, nariadenie (EÚ) 2022/2472 a nariadenie (EÚ) 2022/2473.

³⁶ Odchylné od uvedeného, ak sa pomoc poskytuje až po *ex post* overení podpornej dokumentácie príjemcu a členský štát sa rozhodne nezahrnúť možnosť poskytnúť zálohové platby v súlade s bodom 0, pomoc sa môže poskytnúť do 31. marca 2027 za predpokladu, že sa dodrží oprávnené obdobie vymedzené v bode 0 písm. d)).

³⁷ Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, daňová povinnosť, v súvislosti s ktorou sa toto zvýhodnenie poskytuje, musí vzniknúť najneskôr 31. decembra 2026 alebo za zdaňovacie obdobia končiace do 31. decembra 2026 vrátane.

%, keď je príslušná referenčná cena paliva na relevantnom trhu vyššia ako uplatniteľná historická referenčná cena určená členským štátom na základe primeraných predpokladov a uznávaných indexov. Pomoc sa poskytuje na oprávnené obdobie od 1. marca 2026 najneskôr do 31. decembra 2026 buď na základe súčasnej, alebo najnovšej spotreby paliva a hnojív príjemcu pred krízou³⁸;

- e) pomoc poskytnutá podnikom, ktoré pôsobia v poľnohospodárskej prvovýrobe, nie je stanovená na základe ceny alebo množstva produktov;
 - f) pomoc podnikom, ktoré pôsobia v prvovýrobe produktov rybolovu a akvakultúry, sa netýka žiadnej z kategórií pomoci uvedených v článku 1 ods. 1 písm. a) až k) nariadenia (EÚ) č. 717/2014;
 - g) pomoc poskytnutá vo forme záruk, úverov alebo iných návratných nástrojov môže byť konvertovaná na iné formy pomoci, ako napríklad granty, za predpokladu, že konverzia sa uskutoční do 30. júna 2027 a pokiaľ nominálna suma nikdy nepresiahne limit stanovený v písmene d);
 - h) za predpokladu, že pomoc neobsahuje možnosť konverzie uvedenú v písmene g), v prípade pomoci poskytnutej vo forme návratných nástrojov môžu členské štáty poskytnúť až 100 % dodatočných nákladov na palivo alebo hnojivo určených v súlade s písmenom d);
 - i) pomoc nemožno poskytnúť podnikom, ktoré už boli v ťažkostiach (v zmysle všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách) v účtovnom období pred 28. februárom 2026;
 - j) odchylné od písmena i) sa pomoc môže poskytnúť mikropodnikom alebo malým podnikom (v zmysle prílohy I k všeobecnému nariadeniu o skupinových výnimkách), ktoré už boli v ťažkostiach v účtovnom období pred 28. februárom 2026, za predpokladu, že nie sú účastníkmi kolektívneho konkurzného konania podľa vnútroštátneho práva a že nedostali pomoc na záchranu³⁹ ani pomoc na reštrukturalizáciu⁴⁰.
62. Podľa tohto oddielu môže orgán poskytujúci pomoc vyplatiť príjemcovi zálohovú platbu pred overením jeho príslušných podporných dokumentov. Orgán poskytujúci pomoc sa pritom môže opierať o svoje vlastné odhady relevantné pre určenie súladu s kritériami uvedenými v tomto oddiele. Orgán poskytujúci pomoc zavedie postup na overenie toho, či príjemca spĺňa príslušné požiadavky *ex post* na základe skutočných údajov príjemcu, a najneskôr šesť mesiacov od skončenia oprávneného obdobia spätne získa všetky sumy pomoci, ktoré nespĺňajú kritériá.
63. Ako alternatívu k bodu (61) písm. d) a za predpokladu, že sú splnené všetky ostatné podmienky bodu (61), môžu členské štáty v záujme zabezpečenia proporcionality nastaviť výšku individuálnej pomoci na základe prvkov, ako je veľkosť a druh činností príjemcov, všeobecný odhad spotreby paliva alebo hnojív v odvetví, alebo iných relevantných zástupných údajov, ako je počet vozidiel alebo segmentov flotily alebo plocha pôdy využívanej na prvovýrobu poľnohospodárskych výrobkov, za

³⁸ Spotrebu hnojív možno odhadnúť na základe priemernej spotreby na plochu.

³⁹ Prípadne, ak pomoc na záchranu dostali, v čase poskytnutia pomoci na základe tohto oznámenia už príslušný úver splatili alebo príslušnú záruku vypovedali.

⁴⁰ Prípadne, ak pomoc na reštrukturalizáciu dostali, v čase poskytnutia pomoci na základe tohto oznámenia sa už na ne neuplatňuje reštrukturalizačný plán.

predpokladu, že celková nominálna výška pomoci poskytnutej podľa tohto oddielu 2.1 nepresahuje 50 000 EUR na podnik.

64. Pomoc podnikom pôsobiacim v prvovýrobe produktov rybolovu a akvakultúry, ktorá patrí do rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia, sa môže kumulovať s podporou poskytnutou na základe článku 26 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/1139⁴¹ za predpokladu, že sa dodržia maximálne miery intenzity pomoci stanovené v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/1139.

2.2. Dočasná podpora cien energie pre podniky pôsobiace v železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej doprave

65. Na základe úvah uvedených v oddiele 1 môžu byť počas súčasnej krízy vhodným, potrebným a cieleným riešením dočasné obmedzené sumy pomoci podnikom pôsobiacim v železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej doprave, ktoré sú zasiahnuté priamymi alebo nepriamymi účinkami krízy na Blízkom východe. Komisia sa domnieva, že podniky, ktoré pôsobia v tomto odvetví, sú zasiahnuté krízou na Blízkom východe a dočasná podpora by mohla zmierniť dôsledky mimoriadne prudkého nárastu cien paliva spôsobeného uvedenou krízou.
66. Komisia bude takúto štátnu pomoc považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ak budú splnené všetky tieto podmienky:
- a) pomoc sa poskytuje na základe schémy s odhadovaným rozpočtom;
 - b) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2026⁴²;
 - c) pomoc sa môže poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových⁴³ a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú záruky, úvery a vlastné imanie, za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresiahne uplatniteľnú intenzitu pomoci a stropy pomoci. Všetky použité číselné údaje musia byť v hrubom vyjadrení, to znamená pred akýmkoľvek zdanením alebo pred zrážkou ďalších poplatkov;
 - d) pomoc pokrýva len časť dodatočných nákladov na palivo, ktoré vyplývajú z krízy na Blízkom východe, do výšky 70 %, keď je referenčná cena paliva na relevantnom trhu vyššia ako uplatniteľná historická referenčná cena určená členským štátom na základe primeraných predpokladov a uznávaných indexov. Pomoc sa poskytuje na oprávnené obdobie od 1. marca 2026 najneskôr do 31. decembra 2026 buď na základe súčasnej, alebo najnovšej spotreby paliva príjemcu pred krízou;
 - e) pomoc poskytnutá vo forme záruk, úverov alebo iných návratných nástrojov môže byť konvertovaná na iné formy pomoci, ako napríklad granty, za predpokladu, že konverzia sa uskutoční do 30. júna 2027 a pokiaľ nominálna suma nikdy nepresiahne limit stanovený v písmene d);

⁴¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1139 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/1004 (Ú. v. EÚ L 247, 13.7.2021, s. 1).

⁴² Odchylné od uvedeného, ak sa pomoc poskytuje až po *ex post* overení podpornej dokumentácie príjemcu a členský štát sa rozhodne nezahrnúť možnosť poskytnúť zálohové platby v súlade s bodom 0, pomoc sa môže poskytnúť do 31. marca 2027 za predpokladu, že sa dodrží oprávnené obdobie vymedzené v bode 0 písm. d)).

⁴³ Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, daňová povinnosť, v súvislosti s ktorou sa toto zvýhodnenie poskytuje, musí vzniknúť najneskôr 31. decembra 2026 alebo za zdaňovacie obdobia končiace do 31. decembra 2026 vrátane.

- f) za predpokladu, že pomoc neobsahuje možnosť konverzie uvedenú v písmene e), v prípade pomoci poskytnutej vo forme návratných nástrojov môžu členské štáty poskytnúť až 100 % dodatočných nákladov na palivo určených v súlade s písmenom d);
 - g) pomoc nemožno poskytnúť podnikom, ktoré už boli v ťažkostiach (v zmysle všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách) v účtovnom období pred 28. februárom 2026;
 - h) odchylné od písmena g) sa pomoc môže poskytnúť mikropodnikom alebo malým podnikom (v zmysle prílohy I k všeobecnému nariadeniu o skupinových výnimkách), ktoré už boli v ťažkostiach v účtovnom období pred 28. februárom 2026, za predpokladu, že nie sú účastníkmi kolektívneho konkurzného konania podľa vnútroštátneho práva a že nedostali pomoc na záchranu⁴⁴ ani pomoc na reštrukturalizáciu⁴⁵.
67. Podľa tohto oddielu môže orgán poskytujúci pomoc vyplatiť príjemcovi zálohovú platbu pred overením jeho príslušných podporných dokumentov. Orgán poskytujúci pomoc sa pritom môže opierať o svoje vlastné odhady relevantné pre určenie súladu s kritériami uvedenými v tomto oddiele. Orgán poskytujúci pomoc zavedie postup na overenie súladu príjemcu s príslušnými požiadavkami *ex post* na základe skutočných údajov, a najneskôr šesť mesiacov od skončenia oprávneného obdobia spätne získa všetky sumy pomoci, ktoré nespĺňajú kritériá.
68. Ako alternatívu k bodu (66) písm. d) a za predpokladu, že sú splnené všetky ostatné podmienky bodu (66), môžu členské štáty v záujme zabezpečenia proporcionality nastaviť výšku individuálnej pomoci na základe prvkov, ako je veľkosť a druh činností príjemcov, všeobecný odhad spotreby paliva v odvetví, alebo na základe iných relevantných zástupných údajov, ako je počet prevádzkovaných vozidiel, a to za predpokladu, že celková nominálna výška pomoci poskytnutej podľa tohto oddielu 2.2 nepresahuje 50 000 EUR na podnik.

2.3. Dočasná podpora cien energie pre podniky poskytujúce služby príbrežnej námornej dopravy v rámci EÚ

69. Na základe úvah uvedených v oddiele 1 môžu byť počas súčasnej krízy vhodným, potrebným a cieleným riešením dočasné obmedzené sumy pomoci podnikom poskytujúcim služby príbrežnej námornej dopravy v rámci EÚ, ktoré sú zasiahnuté priamymi alebo nepriamymi účinkami krízy na Blízkom východe. Komisia sa domnieva, že podniky, ktoré pôsobia v tomto odvetví, sú zasiahnuté krízou na Blízkom východe a dočasná podpora by mohla zmierniť dôsledky mimoriadne prudkého nárastu cien paliva spôsobeného uvedenou krízou.
70. Komisia bude takúto štátnu pomoc považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ak budú splnené všetky tieto podmienky:
- a) pomoc sa poskytuje na základe schémy s odhadovaným rozpočtom;
 - b) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2026⁴⁶;

⁴⁴ Prípadne, ak pomoc na záchranu dostali, v čase poskytnutia pomoci na základe tohto oznámenia už príslušný úver splatili alebo príslušnú záruku vypovedali.

⁴⁵ Prípadne, ak pomoc na reštrukturalizáciu dostali, v čase poskytnutia pomoci na základe tohto oznámenia sa už na ne neuplatňuje reštrukturalizačný plán.

⁴⁶ Odchylné od uvedeného, ak sa pomoc poskytuje až po *ex post* overení podpornej dokumentácie príjemcu a členský štát sa rozhodne nezahrnúť možnosť poskytnúť zálohové platby v súlade s

- c) pomoc sa môže poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových⁴⁷ a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú záruky, úvery a vlastné imanie, za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresiahne uplatniteľnú intenzitu pomoci a stropy pomoci. Všetky použité číselné údaje musia byť v hrubom vyjadrení, to znamená pred akýmkoľvek zdanením alebo pred zrážkou ďalších poplatkov;
 - d) pomoc pokrýva len časť dodatočných nákladov na palivo, ktoré vyplývajú z krízy na Blízkom východe, do výšky 70 %, keď je príslušná referenčná cena paliva na relevantnom trhu vyššia ako uplatniteľná historická referenčná cena určená členským štátom na základe primeraných predpokladov a uznávaných indexov. Pomoc sa poskytuje na oprávnené obdobie od 1. marca 2026 najneskôr do 31. decembra 2026 buď na základe súčasnej, alebo najnovšej spotreby paliva príjemcu pred krízou;
 - e) pomoc priamo nepokrýva náklady ETS ani nepoužíva ceny ETS ako zástupné údaje na určenie náhrady, čím sa zachovávajú povinnosti a stimuly ETS;
 - f) pomoc poskytnutá vo forme záruk, úverov alebo iných návratných nástrojov môže byť konvertovaná na iné formy pomoci, ako napríklad granty, za predpokladu, že konverzia sa uskutoční do 30. júna 2027 a pokiaľ nominálna suma nikdy nepresiahne limit stanovený v písmene d);
 - g) za predpokladu, že pomoc neobsahuje možnosť konverzie uvedenú v písmene f), v prípade pomoci poskytnutej vo forme návratných nástrojov môžu členské štáty poskytnúť až 100 % dodatočných nákladov na palivo určených v súlade s uvedeným písmenom d);
 - h) pomoc nemožno poskytnúť podnikom, ktoré už boli v ťažkostiach (v zmysle všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách) v účtovnom období pred 28. februárom 2026;
 - i) odchylné od písmena h) sa pomoc môže poskytnúť mikropodnikom alebo malým podnikom (v zmysle prílohy I k všeobecnému nariadeniu o skupinových výnimkách), ktoré už boli v ťažkostiach v účtovnom období pred 28. februárom 2026, za predpokladu, že nie sú účastníkmi kolektívneho konkurzného konania podľa vnútroštátneho práva a že nedostali pomoc na záchranu⁴⁸ ani pomoc na reštrukturalizáciu⁴⁹.
71. Podľa tohto oddielu môže orgán poskytujúci pomoc vyplatiť príjemcovi zálohovú platbu pred overením jeho príslušných podporných dokumentov. Orgán poskytujúci pomoc sa pritom môže opierať o svoje vlastné odhady relevantné pre určenie súladu s kritériami uvedenými v tomto oddiele. Orgán poskytujúci pomoc zavedie postup na overenie súladu s príslušnými požiadavkami *ex post* na základe skutočných údajov, a najneskôr šesť mesiacov od skončenia oprávneného obdobia spätne získa všetky sumy pomoci, ktoré nespĺňajú kritériá.

bodom 0, pomoc sa môže poskytnúť do 31. marca 2027 za predpokladu, že sa dodrží oprávnené obdobie vymedzené v bode 0 písm. d)).

⁴⁷ Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, daňová povinnosť, v súvislosti s ktorou sa toto zvýhodnenie poskytuje, musí vzniknúť najneskôr 31. decembra 2026 alebo za zdaňovacie obdobie končiace do 31. decembra 2026 vrátane.

⁴⁸ Prípadne, ak pomoc na záchranu dostali, v čase poskytnutia pomoci na základe tohto oznámenia už príslušný úver splatili alebo príslušnú záruku vypovedali.

⁴⁹ Prípadne, ak pomoc na reštrukturalizáciu dostali, v čase poskytnutia pomoci na základe tohto oznámenia sa už na ne neuplatňuje reštrukturalizačný plán.

72. Ako alternatívu k bodu (70) písm. d) a za predpokladu, že sú splnené všetky ostatné podmienky bodu (70), môžu členské štáty v záujme zabezpečenia primeranosti nastaviť výšku individuálnej pomoci na základe prvkov, ako je veľkosť a druh činností príjemcov, všeobecný odhad spotreby paliva v danom odvetví, alebo na základe iných relevantných zástupných údajov, ako je počet prevádzkovaných vozidiel, a to za predpokladu, že celková nominálna výška pomoci poskytnutej podľa tohto oddielu 2.3 nepresahuje 50 000 EUR na podnik.

3. DOČASNÉ ZMENY RÁMCA ŠTÁTNEJ POMOCI PRE DOHODU O ČISTOM PRIEMYSLE

73. Komisia sa domnieva, že existujúce možnosti stanovené v oddiele 4.5 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle neumožňujú reagovať na výnimočnú situáciu prudkého nárastu cien, ktorá sa môže vyvinúť v kontexte súčasnej krízy súvisiacej so situáciou na Blízkom východe, a jej hospodársky vplyv. To sa týka všetkých podnikov oprávnených podľa rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle, a najmä podnikov, ktoré sú obzvlášť zasiahnuté vysokými nákladmi na energiu, a preto sú oprávnené na kompenzáciu nepriamych nákladov podľa usmernení o ETS⁵⁰. Komisia preto v súčasnej a neočakávanej situácii považuje nasledujúce zmeny rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle za odôvodnené a potrebné.
74. Do 31. decembra 2026 sa uplatňuje táto výnimka z bodov 120 a 125 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle: Flexibilita poskytnutá podľa tohto bodu nad rámec maximálnych výšok pomoci povolených podľa oddielu 4.5 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle si nevyžaduje dodatočné investície podľa bodu 121 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle v prípade dodatočnej pomoci poskytnutej podľa týchto ustanovení:
- a) V rámci dočasnej odchýlky od bodu 120 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle bude Komisia považovať pomoc za primeranú, ak pokrýva maximálne 70 % zníženie ročnej priemernej veľkoobchodnej trhovej ceny v ponukovej oblasti, v ktorej je príjemca pripojený, za predpokladu, že sú splnené všetky ostatné podmienky bodu 120 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle.
 - b) V rámci dočasnej odchýlky od bodu 125 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle sa pomoc poskytnutá podľa oddielu 4.5 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle môže kumulovať s pomocou poskytnutou podľa oddielu 3.1 usmernení o ETS za predpokladu, že celková výška pomoci týkajúca sa tej istej oprávnenej spotreby nepresahuje súčet maximálnej výšky pomoci povolenej podľa oddielu 3.1 usmernení o ETS a 50 % maximálnej výšky pomoci povolenej podľa bodu 120 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle vrátane akejkoľvek odchýlky podľa uvedeného písmena a).

⁵⁰ Usmernenia Komisie k niektorým opatreniam štátnej pomoci v súvislosti so systémom obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov po roku 2021 (Ú. v. EÚ C 317, 25.9.2020, s. 5) (ďalej len „usmernenia k ETS“).

4. MONITOROVANIE A PODÁVANIE SPRÁV

75. Členské štáty musia uverejniť príslušné informácie⁵¹ o každej individuálnej pomoci nad 100 000 EUR poskytnutej podľa tohto oznámenia a nad 10 000 EUR v odvetviach poľnohospodárskej prvovýroby a rybárstva na súhrnnom webovom sídle venovanom štátnej pomoci alebo v IT nástroji Komisie do šiestich mesiacov od poskytnutia pomoci alebo v prípade pomoci vo forme daňového zvýhodnenia do jedného roka odo dňa, keď sa má predložiť daňové priznanie⁵².
76. Členské štáty musia Komisii predkladať výročné správy.
77. Členské štáty musia zabezpečiť vedenie podrobných záznamov o poskytovaní pomoci na základe tohto oznámenia. Tieto záznamy, ktoré musia obsahovať všetky informácie potrebné na preukázanie toho, že boli dodržané potrebné podmienky, sa musia archivovať desať rokov od poskytnutia pomoci a na požiadanie predložiť Komisii.
78. Komisia môže požiadať o dodatočné informácie o poskytnutej pomoci, najmä s cieľom overiť, či boli dodržané podmienky stanovené v rozhodnutí Komisie o schválení daného opatrenia pomoci.
79. S cieľom monitorovať vykonávanie tohto oznámenia môže Komisia požiadať členské štáty, aby poskytli súhrnné informácie o využívaní opatrení štátnej pomoci podľa tohto oznámenia.

5. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

80. Komisia uplatňuje toto oznámenie odo dňa jeho prijatia, a to aj na opatrenia notifikované pred týmto dátumom. Komisia bude toto oznámenie uplatňovať do 31. decembra 2026.
81. V súlade s oznámením Komisie o určení pravidiel uplatniteľných na posúdenie neoprávnene poskytnutej štátnej pomoci⁵³ Komisia uplatňuje toto oznámenie, ak bola pomoc poskytnutá od 1. marca 2026 do 31. decembra 2026.
82. Po jasnom a úplnom oznámení opatrení, na ktoré sa vzťahuje toto oznámenie, Komisia v úzkej spolupráci s dotknutými členskými štátmi zabezpečí rýchle posúdenie týchto opatrení. Členské štáty by mali Komisiu informovať o svojich zámeroch a oznámiť jej úmysel zaviesť takéto opatrenia, a to čo najskôr a čo najúplnejšie. Komisia počas tohto procesu poskytne členským štátom usmernenia a pomoc.

⁵¹ Ide o informácie požadované v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014. Pri zárukách, úveroch, podriadených úveroch a iných formách pomoci sa nominálna hodnota podkladového finančného nástroja zadá za každého príjemcu. Pri daňových a platobných zvýhodneniach možno výšku individuálnej pomoci uvádzať v rozpätiach.

⁵² Verejné vyhľadávanie v databáze transparentnosti poskytovania štátnej pomoci umožňuje prístup k údajom o poskytnutí individuálnej štátnej pomoci, ktoré poskytli členské štáty v súlade s požiadavkami Európskej únie na transparentnosť štátnej pomoci a ktoré možno nájsť na adrese <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=sk>.

⁵³ Ú. v. ES C 119, 22.5.2002, s. 22.